

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
ХНУБА «13» травня 2022 р.
протокол № 4

Заступник ректора (перший проректор)
з науково-педагогічної роботи
В. БУГАЙ

**Програма творчого конкурсу з рисунку
при вступі на спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»
до Харківського національного університету
будівництва та архітектури у 2022 році**

Програма творчого конкурсу з рисунку розроблена з метою виявлення у абітурієнтів здібностей та вмінь, що необхідні для успішної професійної діяльності майбутнього архітектора та дизайнера. Перелік цих здібностей та вмінь був розроблений на науково-методичних нарадах провідних педагогів, архітекторів, психологів України (Київського національного університету будівництва та архітектури, Харківського національного університету будівництва та архітектури, Харківської державної академії дизайну і мистецтв) та інших провідних учбових закладів, які готують фахівців за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

Метою творчого конкурсу є оцінка наявності у вступника таких вмінь та здібностей:

1. Володіння основами зображальної грамоти, що передбачає вміння зображати об'єкти, які бачить абітурієнт перед собою або в своєму уявленні. При цьому також необхідно, щоб рисунок був схожий із об'єктом, а це означає, відчувати та вміти передати на рисунку пропорції та відношення об'ємно-

просторових параметрів об'єкту, бо архітектор формує красу своїх творів через пропорції.

2. **Просторове мислення**, яке передбачає можливість відтворити в уявленні, а потім у рисунку, просторову динаміку форми об'єкту, що є чи то перед очима, чи то в уявленні в трьохвимірному просторі, при тому її характеристики, що видно з протилежного боку.

3. **Фантазія**, тобто здібність знаходити багато варіантів рішення завдання, запобігаючи штампів, стереотипів, здатність знайти рішення непередбачене, маловірогідне.

Виходячи з цього, на кафедрі образотворчого та декоративного мистецтва Харківського національного університету будівництва та архітектури розроблено програму творчого конкурсу, яка розрахована на виявлення у абітурієнтів перелічених здібностей та вмій.

Програма передбачає виконання одного завдання, а саме:

Композиція (перетинання двох геометричних тіл). Завдання передбачає необхідність зобразити максимальну (можливу для абітурієнта) кількість неповторних перетинань двох простих геометричних тіл, що вказані в білеті. Одне з них – геометричне тіло обертання (конус, куля, тороїд, подвійний конус, циліндр тощо), а друге – тіло, утворене площинами (куб, призма, піраміда та паралелепіпед). При цьому рисунок має бути прозорим та перспективним. Виконання завдання виявляє здібність до створення багатьох неповторних рішень, що дозволяє виявити притаманну вступнику фантазію. Вірно нарисовані риси перетинання виявляють здібність до просторового уявлення та мислення. При цьому це завдання дає можливість об'єктивно оцінювати роботу абітурієнта, бо можна підрахувати кількість неповторних перетинань як позитивні, і кількість помилок у рисах перетинань при цьому як негативні рішення. Крім того, вступник має можливість виявити те, що не передбачено і сформульовано в екзаменаційному білеті, а продемонструвати те, що характеризує його художні здібності, реалізуючи тезу – тест, що у тексті

декларується, але не розшифровується: «що не заборонено – то дозволено». Це стосується проблем композиційного розташування зображень на аркуші паперу, знайденого принципу перетинань, гармонії єдиної композиції, технічної обробки рисунку, проявленого художнього смаку. На рисунок композиції відводиться 2 астрономічні години часу.

Рисунок композиції виконується на аркушах формату А3 за допомогою простого олівця і гумки. Використання інших засобів (лінійок, ручок, циркулів тощо) не дозволяється.

Максимальна оцінка за виконання завдання – 24 бали.

Роботи абітурієнтів оцінюють щонайменше три викладача – члени предметної комісії університету з рисунку.

Критерії оцінювання завдання творчого конкурсу.

Композиція (перетинання геометричних тіл):

24 бали - ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію: зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення, виявив глибину за рахунок побороення двомірності паперу, використав художні засоби зображення, що надають виразність рисунку, та проявив при цьому неабиякий художній смак;

23 бали - ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну, але меншу порівняно з вищою відміткою фантазію: зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та

інші просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення, виявив глибину за рахунок поборення двомірності паперу, використав художні засоби зображення, що надають виразність рисунку, та проявив при цьому гарний художній смак

22 бали – ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію: зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення, виявив глибину за рахунок поборення двомірності паперу, використав художні засоби зображення, що надають виразність рисунку.

21 бали - ставиться, коли абітурієнт проявив добру фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-22 бали) кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення, виявив глибину за рахунок поборення двомірності паперу, використав художні засоби зображення, що надають виразність рисунку.

20 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив добру фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-21 бали) кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші

просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення, виявив глибину за рахунок поборення двомірності паперу.

19 балів - ставиться, коли абітурієнт проявив добру фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-20 бали), кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, використав лаконічні зображальні прийоми зображення, виявив глибину за рахунок поборення двомірності паперу

18 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив добру фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-19 бали) кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення.

17 балів — ставиться, коли абітурієнт проявив гарну фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-18 бали) кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг грубих помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив не менш ніж 2 неочікуваних перетинання, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення.

16 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив гарну фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-17 бали), кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг грубих помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив не менш ніж 2 неочікуваних перетинання,

організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції.

15 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив гарну фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-16 бали) кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг грубих помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив не менш ніж 2 неочікуваних перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції.

14 балів - ставиться, коли абітурієнт проявив достатню фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-15 бали), кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг критичних помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив не менш ніж 1 неочікуване перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми.

13 балів - ставиться, коли абітурієнт проявив достатню фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-14 бали), кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг критичних помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив не менш ніж 1 неочікуване перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми.

12 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив достатню фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-13 бали) кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг критичних помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив не менш ніж 1 неочікуване перетинання, організував ритмічну композицію вузлів.

11 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив достатню фантазію: зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-12 бали) кількість неповторних та

різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг критичних помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, організував ритмічну композицію вузлів.

10 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив фантазію, зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-11 бали) кількість неповторних та різноманітних перетинань і організував цими перетинаннями оригінальну композицію, але при цьому зробив незначну кількість помилок у перетинаннях.

9 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив фантазію, зобразив більш ніж інші (але менше ніж 24-10 бали) кількість неповторних та різноманітних перетинань і організував цими перетинаннями оригінальну композицію, але при цьому зробив не критичну кількість помилок у перетинаннях.

8 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив фантазію, розробив деякі неочікувані перетинання, але зобразив на декілька перетинань менше ніж ті, що отримують 9-24 бали, і організував цими перетинаннями оригінальну композицію.

7 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив фантазію, розробив деякі неочікувані перетинання, але зобразив на декілька перетинань менше ніж ті, що отримують 8-24 бали, і організував цими перетинаннями оригінальну композицію.

6 балів – ставиться, коли абітурієнт зобразив перетинань менше ніж ті, які отримали 7-8 бали, та не організував композиційно рисунок.

5 балів – ставиться, коли абітурієнт зобразив перетинань менше ніж ті, які отримали 6-7 бали, та не організував композиційно рисунок.

4 бали – ставиться, коли абітурієнт зобразив перетинань менше ніж ті, які отримали 5-6 бали, або зробив багато помилок. Не проявив художній смак.

3 бали – ставиться, коли абітурієнт зобразив перетинань менше ніж ті, які отримали 4-5 бали, або зробив багато помилок. Не проявив художній смак.

2 бали - ставиться, коли абітурієнт не зобразив жодного вірного перетинання і зробив багато помилок. Не проявив художній смак.

1 бал - ставиться, коли абітурієнт не зобразив жодного вірного перетинання. Проявив відсутність художнього смаку.

0 балів – не вирішено жодне із завдань.

Структура оцінки та порядок розрахунку результатів творчого конкурсу

Вступник, який у визначений розкладом час, не з'явився на творчий конкурс, отримує 0 балів. Якщо вступник за результатами творчого конкурсу отримав 2 або менше балів, то він отримує незадовільну оцінку ($B_{100} = 0$ балів).

Якщо вступник успішно склав творчий конкурс, то переведення 24-бальної системи оцінювання творчого конкурсу з рисунку в 100-бальну (за шкалою від 100 до 200 балів) здійснюється таким чином:

$$B_{100} = 100 + ((B_{24} - 3) \times 4,76),$$

де B_{100} – кількість балів за 100-бальною шкалою (від 100 до 200),

B_{24} – кількість балів за 24-бальною шкалою.

Отримана кількість балів округляється до найближчого цілого числа.

Загальні та спеціальні вимоги до здібностей та компетентностей учасників творчого конкурсу

▪ Розвиток художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, просторового уявлення, художніх здібностей.

▪ Теоретичні питання образотворчої грамотності та володіння практичними вміннями та навичками в галузі рисунку.

▪ Знання закономірностей зображення з натури тривимірних об'єктів на площині аркуша паперу.

▪ Грамотне зображення об'єкту на основі методичного принципу «від простого до складного, від загального до окремого».

- Організація простору виразними засобами рисунку (лінія, тон, світлотінь, ін.).

- Розуміння зображальних можливості засобів рисунку в рішенні образних завдань.

- Знання закономірностей побудови форми на площині;

- Знати методичну послідовність роботи над рисунком на основі загальних пропорцій та пластичної анатомії;

- Володіння технічними засобами рисунку;

- Вміння передавати об'єми тоновими відношеннями.

Голова предметної комісії з рисунку,
завідувач кафедри образотворчого та
декоративного мистецтва ХНУБА,
доктор архітектури

С. ДАНИЛОВ